

Mezinárodní právo soukromé – 2. seminář

Mgr. Klára Svobodová

Jaké jsou dvě základní metody
úpravy soukromoprávních vztahů
s mezinárodním prvkem?

Metody úpravy

- kolizní metoda
- výběr právního řádu
- pevně stanovená pravidla
- nezáleží na obsahu hmotněprávních norem (x materializace)
- nediskriminace mezi tuzemským a cizími právními řády

Metody úpravy

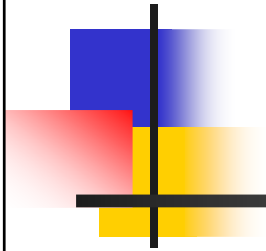
- přímá metoda
- zvláštní hmotněprávní normy určené pouze pro úpravu soukromoprávních vztahů s mezinárodním prvkem
- úprava práv a povinností účastníků

Metoda kolizní x metoda přímá

- obecná
- nestanoví přímo P&Po
- pravidlo chování stanoví až ve spojení s věcnou normou
- zvláštní
- přímo stanoví P&Po
- aplikuje se přímo

Jaké druhy norem najdeme v
MPS?

Členění norem podle původu

- vnitrostátní
- mezinárodní
- evropské (komunitární)

Druhy norem

- kolizní normy
- přímé normy
- věcné normy MPS
- normy MPP

Přímé normy

- určeny výlučně k úpravě soukromoprávních vztahů s mezinárodním prvkem
- obsahují hmotněprávní úpravu práv a povinností účastníků (bezprostřednost úpravy)
- bezprostřední použití

Přímé normy

- nejčastěji mezinárodního původu (mezinárodní smlouvy)
 - > unifikace hmotného práva
- vnitrostátního původu
 - > výjimečně
 - > normy upravující postavení cizinců v soukromoprávních vztazích (např. §48/3 ZP)

Věcné normy MPS

- určeny výlučně k úpravě soukromoprávních vztahů s mezinárodním prvkem
- nepoužívají se bezprostředně
- jen pokud kolizní norma odkáže na právo, jehož jsou součástí
- §§729 – 755 ObZ

Kolizní norma

- funkce – úprava soukromoprávních vztahů s mezinárodním prvkem
výběrem použitelného práva
- neobsahuje věcnou úpravu
- přikazuje použití jiných (věcných) norem
- pravidlo chování vytváří až společně s věcnou normou, na kterou odkazuje

Konstrukce kolizní normy

- zvláštní legislativně technická konstrukce
 - 1) rozsah = okruh právních otázek, na které se kolizní norma vztahuje
 - 2) navázání = určení právního řádu

??? Rozlište rozsah a navázání v následující kolizní normě

§ 5 ZMPS

Věcná práva k nemovitostem i k věcem movitým se řídí, pokud v tomto zákoně nebo ve zvláštních předpisech není stanoveno jinak, právem místa, kde věc je.

§ 5 ZMPS

- rozsah – věcná práva k nemovitostem i k věcem movitým
- navázání – se řídí právem místa, kde věc je

??? Rozlište rozsah a navázání v následující kolizní normě

§ 11 ZMPS

Právní řád určený podle §9 nebo 10 platí také o změnách, zajištění a následcích porušení závazků tam uvedených, pokud z úmyslu účastníků nebo z povahy věci nevyplývá něco jiného

§11 ZMPS

- rozsah – o změnách, zajištění a následcích porušení závazků
- navázání – právní řád učený podle §9 nebo 10, pokud z úmyslu účastníků nebo z povahy věci nevyplývá něco jiného

??? Určete rozsah a navázání v této kolizní normě

Článek 3 odst. 1 Římské úmluvy

Smlouva se řídí právem, které si strany zvolí.

Článek 3 odst. 1

- rozsah – v případě unifikovaných úprav nestačí vyjít jen ze samotné normy – je třeba brát v potaz působnost celé úpravy => článek 1
- navázání – právo, které si strany zvolí

Navázání

- hraniční určovatel = skutečnost významná pro daný druh právních vztahů nebo otázek označených v navázání kolizní normy, která rozhoduje o výběru práva

Druhy hraničních určovatелů

- souvislost s některým prvkem právního vztahu
 - 1) se subjektem – státní příslušnost (*lex patriae*), bydliště, domicil (*lex domicilii*), sídlo, právní řád, podle něhož byla založena PO (*lex incorporationis*)
 - 2) se skutečností, kterou vznikl právní vztah – místo učinění právního úkonu (*lex loci actus*), místo deliktu (*lex loci delicti*), místo vzniku škody (*lex loci damni infecti*)

Druhy hraničních určovatelů

- 3) s chováním účastníků, které je předmětem právního vztahu – místo plnění (*lex loci solutionis*), místo výkonu práce (*lex loci laboris*)
- 4) s věcí nebo hodnotou, která je předmětem právního vztahu – poloha věci (*lex rei sitae*), místo odeslání věci (*lex loci expeditionis*),

Druhy hraničních určovatelů

- 5) s obsahem právního vztahu, k němuž se přidružují další otázky nebo který je základním vztahem pro jiné akcesorický vztah – právní řád, kterým se řídí základní vztah (*lex causae*)
- vztah k jiným skutečnostem mající význam pro právní vztah
- 1) volba práva (*lex electa*)
 - 2) místo sídla soudu (*lex fori*)

Volba práva

- shodný projev vůle účastníků o tom, že se jejich právní vztah má řídit cizím právem
- v českém právu – smluvní závazky včetně pracovních smluv
- přípustnost – podle právního řádu legis fori
- samostatné smluvní ujednání

Volba práva v ZMPS

- §9, §16
- kolizní volba práva
- neomezená (lze zvolit kterýkoli právní řád)
- lze zvolit jen právní řád nějakého státu
- výslovná - písemná, ústní
- konkludentní (ve smlouvě je odkaz na ustanovení právního řádu, určitý právní institut typický pro určitý právní řád)
- dodatečná volba práva
- změna volby práva
- volba různých právních řádů pro různé součásti právního vztahu

Volba práva v Římské úmluvě

- článek 3
- zásadně neomezená
- lze zvolit jen právní řád státu
- výslovná
- vyplývá ze smlouvy nebo z okolností případu
- dodatečná volba práva
- změna volby práva
- tzv. dépeçage

Používání více hraničních určovatelů

- náhradní hraniční určovatel

Najděte v ZMPS kolizní normy s
náhradním hraničním určovatelem?

§ 22/1

§§ 10, 16

Používání více hraničních určovatelů

- alternativní používání
 - > u materializovaných kolizních norem
 - § 23/1,2
 - § 24/1
 - > hraniční určovatelé dání na výběr
 - § 15
 - > výběr časového určení hraničního určovatele
 - § 8

Používání více hraničních určovatelů

- kumulativní
§ 26, §27

Třídění kolizních norem

- dvoustranné x jednostranné
- moderně formulované x formulované pod vlivem statutární teorie
- samostatné x nesamostatné
- dispozitivní x kogentní
- slepé x materializované
- rozšiřující
- subsidiární

??? Příklad

Najděte v ZMPS příklad kolizní normy formulované pod vlivem statutární teorie.

§7 ZMPS

???

Příklad

Najděte v ZMPS příklady samostatné kolizní normy.

§§ 5, 6, 9, 10, 15, 16, 17, 18,

??? Příklad

Najděte příklady samostatné kolizní normy v Římské úmluvě.

Články 3, 4, 5, 6, ...

??? Příklad

Najděte v ZMPS příklad nesamostatné kolizní normy.

§ 11, 12, 13

??? Příklad

Najděte v Římské úmluvě příklad nesamostatné kolizní normy.

Článek 10/1

???

Příklad

Najděte v ZMPS příklad dispozitivní kolizní normy.

§§ 10, 16

??? Příklad

Najděte v Římské úmluvě příklad
dispozitivní kolizní normy.

Článek 4

??? Příklad

Najděte v ZMPS příklad materializované kolizní normy.

§§ 22/2, 23/2, 24/1

??? Příklad

Najděte v ZMPS příklad rozšiřující kolizní normy.

§§ 22/2, 23/2, 24/1

??? Příklad

Najděte v ZMPS příklad subsidiární kolizní normy.

§§ 3/2, 18/2, 23/3

??? Příklad

Charakterizujte co nejpodrobněji tuto kolizní normu.

§ 5 ZMPS

??? Příklad

§ 5 ZMPS

- dvoustranná
- moderně formulovaná
- samostatná
- kogentní
- slepá

??? Příklad

Charakterizujte co nejpodrobněji tuto kolizní normu.

§ 23/2 ZMPS

??? Příklad

§ 23/2 ZMPS

- jednostranná
- moderně formulovaná
- samostatná
- kogentní
- materializovaná
- rozšiřující